

*Analys av
allsvenska klubbarnas
ekonomi 2007*

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

	Sida
Klubbarnas resultat	3
Klubbarnas intäkter	6
Klubbarnas kostnader	10
Klubbarnas spelartransfer	14
Eget kapital, soliditet, likviditet samt Elitlicensen i korthet	16
Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition 2007	20
Bolagiseringstrender	21
Översiktlig internationell jämförelse	22
Sammanfattning	24

Analys av de allsvenska klubbarnas ekonomi 2007

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i de allsvenska klubbarnas för år 2007. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de allsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar/årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

De allsvenska klubbarnas resultat

De samlade ekonomiska resultat för de allsvenska klubbarna var år 2007 det bästa någonsin. De Allsvenskan klubbarna redovisade år 2007 sammantaget ett överskott uppgående till 99,7 mkr (2006: + 95,4 mkr). I detta resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar och spelaruthyrning minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarinhyrning) på 138,7 mkr (2006: + 64,1 mkr).

År 2007 deltog ingen klubb i Champions League (C.L), vilket heller inte någon gjorde åren 2001 – 2006. Detta innebär att Champions League inte påverkat det ekonomiska resultatet för de Allsvenska klubbarna under de senaste sju åren.

Resultatet exklusive spelaromsättning redovisade år 2007 ett underskott -39,0 mkr (2006 + 31,3 mkr), vilket är en försämring med 70,3 mkr jämfört med år 2006.

Resultatets beståndsdelar 2007, mkr

	<u>2007</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Driftresultat	- 29,2	+ 34,1	- 49,5
Spelaromsättning	+ 138,7	+ 64,1	+ 74,0
Finansnetto	- 0,2	- 0,1	+ 2,3
Resultat före extraord & bokslutsdispositioner	+ 109,3	+ 98,1	+ 26,8
Extraordinära poster & bokslutsdispositioner	- 9,5	+ 0,1	-11,8
Inkomstskatt	- 0,1	- 2,8	+/- 0,0
Redovisat resultat	+ 99,7	+ 95,4	+ 15,0

Tabell 1

Av de 14 Allsvenska klubbarna redovisade 11 klubbar överskott och 3 klubbar underskott 2007. Föregående år redovisade 13 klubbar överskott och 1 klubb underskott.

Såväl resultat som driftsresultat varierar kraftigt mellan klubbarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per klubb. I driftresultatet är spelaromsättningsnetto, räntenetto och dispositioner exkluderade. I spelaromsättningsnetto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp, avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv samt spelaruthyrning och spelarinhyrning, se vidare nedan.

Resultat per allsvensk klubb 2007, mkr

		Redovisat resultat	Drift- resultat	Spelarom- sättning	Finans- Netto	E o poster samt bokslidisp &skatt
IF Elfsborg	1)	+ 24,5	- 2,0	+ 26,3	+ 0,2	
Kalmar FF	2)	+ 23,2	+ 5,2	+ 18,3	- 0,3	
IFK Göteborg	3)	+ 20,5	- 17,5	+ 38,3	- 0,3	
AIK	4)	+ 14,2	+ 0,5	+ 14,4	- 0,6	- 0,1
Djurgården	5)	+ 8,0	+ 2,1	+ 5,6	+ 0,1	+ 0,2
Halmstads BK	6)	+ 4,2	- 9,8	+ 13,7	+ 0,3	
Helsingborgs IF	7)	+ 3,0	- 9,5	+ 22,0	- 0,8	- 8,7
GAIS	8)	+ 2,6	+ 2,2	+ 0,7	- 0,3	
Örebro	9)	+ 2,4	+ 5,7	- 1,1	+ 0,2	- 2,4
Gefle IF	10)	+ 1,6	- 1,4	+ 3,0	+/- 0,0	
IF Brommapojkarna	11)	+ 0,4	+ 0,3	+/- 0,0	+ 0,1	
Malmö FF	12)	- 0,4	+ 0,2	- 2,2	+ 1,3	+ 0,3
Trelleborgs FF	13)	- 1,2	- 0,5	- 0,7	+/- 0,0	
Hammarby	14)	- 3,3	- 4,7	+ 0,4	- 0,1	+ 1,1
* Allsvenskan totalt		+ 99,7	- 29,2	+ 138,7	- 0,2	- 9,6

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsklubbar fotbollsverksamheten, och för koncerner de delar av koncernerna som avser fotbollsverksamhet.

Eventuella dotterbolag som ej anses bedriva fotbollsverksamhet ingår därför ej.

Detta innebär att resultaten avser följande:

- 1) IF Elfsborg i sin helhet (ensektionsförening)
- 2) Kalmar FF i sin helhet (ensektionsförening)
- 3) IFK Göteborgs fotbollsverksamhet med koncernredovisning
- 4) AIK Fotboll AB i sin helhet med koncernredovisning
- 5) Djurgårdens Elitfotboll AB i sin helhet med koncernredovisning
- 6) Halmstads BK i sin helhet (ensektionsförening)
- 7) Helsingborgs IF i sin helhet med koncernredovisning (ensektionsförening)
- 8) GAIS´ fotbollsverksamhet med koncernredovisning (flersektionsförening)
- 9) ÖSK Elitfotboll AB i sin helhet
- 10) Gefle IF:s fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 11) IF Brommapojkarna i sin helhet (ensektionsförening)
- 12) Malmö FF i sin helhet med koncernredovisning (ensektionsförening)
- 13) Trelleborgs FF i sin helhet (ensektionsförening)
- 14) Hammarby Fotboll AB i sin helhet med koncernredovisning.

Det största överskottet 2007 redovisade IF Elfsborg med 24,5 mkr, främst tack vare ett spelaromsättningsnetto + 26,3 mkr, vilket var det näst högsta spelaromsättningsnettot bland de Allsvenska klubbarna, efter ledande IFK Göteborgs + 38,3 mkr.

Det nästa största överskottet redovisade Kalmar FF, med + 23,2 mkr, varav + 18,3 mkr var resultat från spelaromsättningsnetto.

Örebro redovisade det högsta driftsresultatet, + 5,7 mkr, närmast följt av Kalmar FF med + 5,2 mkr.

IFK Göteborg redovisade det största driftsunderskottet, - 17,5 mkr, vilket till med råge dock kunde kompenseras av det positiva spelaromsättningsnettot, + 38,3 mkr.

Även Halmstads BK redovisade stort negativt driftsresultat, - 9,8 mkr, liksom Helsingborgs IF – 9,5 mkr och Hammarby – 4,7 mkr. Både Halmstads BK och Helsingborgs IF har med råge kunnat kompensera detta genom positiva netton från spelaromsättning.

Hammarby redovisade det sämsta ekonomiska resultatet, - 3,3 mkr. Övriga klubbar som redovisade negativa resultat var Trelleborgs FF med – 1,2 mkr och Malma FF med – 0,4 mkr.

Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital, soliditet och likviditet i klubbarna.

Det försämrade driftsresultatet, sammantaget en försämring med 63,3 mkr jämfört med föregående år beror delvis på att det ekonomiska utrymme som det nya TV-avtalet år 2006 skapade slår igenom på kostnadssidan med en tidseftersläpning bl.a. till följd av att spelaravtal normalt är fleråriga.

Delvis beror det försämrade driftsresultatet även av att det ökade spelaromsättningsnettot skapat ett ekonomiskt utrymme att öka driftskostnaderna.

Det kan inte understrykas tillräckligt betydelsen av att klubbarna tar tillvara de möjligheter att skapa en långsiktigt god ekonomi som såväl TV-avtal som enstaka spelarförsäljningar ger, och inte frestas att omgående anpassa den löpande driftskostnadsnivån (vilka ofta har en tendens att vilja öka årligen oavsett intäktsutvecklingen) efter dessa momentant ökade intäkter.

Det är givetvis strategiskt viktigt att de allsvenska klubbarna är mindre beroende av spelarförsäljning till utlandet och/eller intäkter från internationellt cupspel, så att de därmed mer kan styra sin egen ekonomi utan att vara beroende av tillfälliga intäkter. Den affärsmodell som tenderar att växa fram att finansiera underskott i driften av verksamheten genom spelarförsäljningar till främst utlandet kan bli mycket riskabel, i synnerhet om förutsättningar för ersättningar från spelarförsäljningar skulle försämrats.

Ett mindre beroende av spelarförsäljningar och ett därmed lägre ekonomiskt risktagande i klubbarna, bör i sin tur underlätta finansieringen av verksamheten i samverkan med klubbarnas intressenter.

Givetvis är det alltid mycket viktigt att kvalificera sig och nå framgångar i de UEFA:s klubb tävlingar p. g. a. de stora TV-ersättningar, UEFA-ersättningar och publikintäkter som är möjliga där, förutom möjligheten att exponera sig och sina spelare för en internationell marknad. Att bygga stora delar av finansieringen av den ordinarie driften av verksamheten på detta har genom åren dock visat sig innebära stora risker.

De allsvenska klubbarnas intäkter

De allsvenska klubbarnas intäkter passerade år 2007 miljardvallen (exklusive ränte- och andra kapitalintäkter samt extraordinära intäkter) genom att de uppgick till 1.011 mkr (2006: 926 mkr), vilket var en ökning med 85 mkr, eller 9 %. Häre ingick spelarförsäljningar och spelaruthyrningar brutto med 208 mkr (2006: 141 mkr). Exklusive spelarförsäljningar och spelaruthyrningar var intäktsökningen drygt 2 %. Det bör i sammanhanget noteras att intäktsökningen år 2006 uppgick till 180 mkr, eller 24 %, varvid intäktsökningen exklusive spelarförsäljningar och spelaruthyrningar var intäktsökningen drygt 28 %. Den stora intäktsökningen år 2006 kom från det nya TV-avtalet, vilket nu ligger på samma nivå även under år 2007.

Allsvenska föreningarnas totala intäkter åren 1998 – 2007, mkr

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Drift	308	318	382	500	518	549	595	611	785	803
Champions league	0	61	52	0	0	0	0	0	0	0
Spelarförsäljning	131	86	95	166	58	66	64	135	141	208
* Totalt	403	465	529	666	576	615	659	746	926	1.011
* Genomsnitt/förening	31,2	33,2	37,8	47,6	41,1	43,9	47,1	53,2	66,1	72,2
* Drift i % av totalt	70 %	68 %	72 %	75 %	90 %	89 %	90 %	82 %	85 %	79 %
* Tillväxttakt totalt %	7 %	6 %	14 %	26 %	-13 %	7 %	7 %	13 %	24 %	9 %

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive C.L. och spelarförsäljningar) ökade således med 174 mkr mellan 2005 och 2006. Dessa driftsintäkter har mellan åren 1994 och 2001 legat stabilt omkring 70 % av de totala intäkterna.

År 2002 förändrades denna nivå så att driftsintäkterna under de följande tre åren 2002 – 2004 uppgick till omkring 90 % av de totala intäkterna, för att under de tre påföljande åren sjunka till nivån omkring 82 %.

Driftsintäkternas högre andel av de totala intäkterna under de senaste sex åren förklaras till viss av att ingen svensk klubb deltagit i Champions League under de sju senaste åren. Under åren 2001, 2005, 2006 och 2007 fick dessutom förhållandevis höga intäkter från spelarförsäljningar effekten att driftsintäkternas andel av de totala intäkterna blev lägre i förhållande till de mellanliggande åren. Vad som kan betraktas som normala respektive onormala intäkter från spelarförsäljningar kan naturligtvis på en aggregerade nivå för hela allsvenskan diskuteras, och ändras säkert över tiden. Var och en inser ju vad försämrade förutsättningar avseende intäkter från spelarförsäljningar skulle innebära om dessa utgör över 20 % av allsvenskans intäkter.

Beroendet av spel i C.L är i princip idag helt minimerat då ingen klubb deltagit under de senaste sju åren och allsvenskans ekonomi under dessa år utvecklats positivt. Beroendet av spelarförsäljningar har dock ökat under de senaste tre åren.

Vid jämförelser av intäkterna från spelarförsäljningar bör man för övrigt även ta hänsyn till redovisat resultat ovan och det faktum att en stor del av kostnaderna i spelaromsättningen är ersättningsspelare för dem som sålts, varför man bör tänka lite i nettotermer vid analysen av spelaromsättningsintäkter.

Tillväxttakten, här mätt som de totala intäkternas ökning, varierar mellan åren beroende av spel i C.L. (tyvärr under senare år inte så vanligt förekommande) och enstaka större spelarförsäljningar till utländsk storklubbar, samt det nya TV-avtalet år 2006 som momentant höjde intäkterna till en ny nivå, där de kommer att ligga fast under fem år.

Den totala tillväxttakten under de senaste 10 åren har varit 148 % (de totala intäkterna år 1997 var 409 mkr), eller årligen sedan 1998 10 %.

Intäktsjämförelse mellan åren 2007 och 2006, mkr

I denna jämförelse inkluderas också ränteintäkter och andra kapitalintäkter

	<u>2007</u>	<u>Andel</u>	<u>2006</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr mkr</u>
Publik	241,1	24 %	225,3	24 %	+ 7 %	+ 15,8
Reklam & sponsring	258,7	25 %	259,9	28 %	- 0 %	- 1,2
Tips- och mediamedel	180,8	18 %	175,5	19 %	+ 3 %	+ 5,3
UEFA-cupspel	38,8	4 %	6,6	1 %	+ 488 %	+ 32,2
Bidrag	15,1	1 %	12,1	1 %	- 25 %	+ 3,0
Gothia Cup	0,0	0 %	52,8	5 %	- 100 %	- 52,8
Övriga egna arrangemang	17,1	2 %	7,7	1 %	+ 122 %	+ 9,4
Övrigt	51,7	5 %	45,2	5 %	+ 14 %	+ 6,5
* Summa drift exkl C.L.	803,3	79 %	785,1	84 %	+ 2 %	+ 18,2
Champions League	0,0		0,0			
Spelarförsäljning & uthyrning	207,9	21 %	140,8	15 %	+ 48 %	+ 67,1
* Totalt exkl finans. intäkter	1.011,2	100 %	925,9	99 %	+ 9 %	+ 85,3
Finansiella intäkter	4,3	0 %	5,2	1 %	- 17 %	- 0,9
** Totalt inkl finans. Intäkter	1.015,5	100 %	931,1	100 %	+ 9 %	+ 84,4

Tabell 4

Den största ökningen i kronor svarade spelarförsäljning och –uthyrning för, med 67,1 mkr.

Den näst största ökningen i kronor kommer från UEFA-cupspel, med 32,2 mkr, främst tack vare att både IF Elfsborg och Helsingborgs IF gick vidare till gruppspellet.

Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar avseende allsvenskt och svenskt cupspel som föreningarna får dels via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV och gemensamma marknadsprojekt, och dels via Svenska Fotbollförbundet avseende Tipselitmedel.

Intäkterna från reklam- och sponsring minskade med 1,2 mkr.

Förändringen av vilka klubbar som deltar i Allsvenskan mellan olika år förklarar en minskning av dessa intäkter med 9 mkr. Justerat för denna omständighet var den jämförbara ökningen 7,9 mkr, eller 3 %, d v s i nivå med KPI-utvecklingen.

Av spelarförsäljningarna 207,9 mkr härrör 52 %, eller 108,9 mkr från IFK Göteborg, IF Elfsborg och Helsingborgs IF. Intäktsnivån från spelarförsäljningar har under år 2007 ökat ytterligare från den högre nivå, i förhållande till åren 2002-2004, som

uppnåddes under åren 2005 och 2006.004. Som redan omnämnds ovan bör utvecklingen av intäkterna från spelarförsäljningar ses tillsammans med utvecklingen av kostnaderna för spelarförvärv då det ibland kan röra sig om nödvändiga ersättningsförvärv vid en spelarförsäljning.

Den omläggning av strategin som under mitten av 2000-talets först decennium gjordes i många klubbar genom att man inte längre kalkylerade med netton från internationella spelarförsäljningar för att finansiera den löpande driften av verksamheten, ser ut att för vissa klubbar övergivits, vilket ökat beroendet av intäkter från spelarförsäljningar och som följd av detta ökat de finansiella riskerna i dessa klubbar. Eventuellt kan i vissa fall intäkter från internationella större spelarförsäljningar använts för att finansiera öronmärkta satsningar av engångskaraktär inom ramen för driftsresultatet.

Det allsvenska publiksnittet uppgick till 10.258 åskådare per match, vilket är i snitt 835 åskådare fler än under föregående år. I sammanhanget bör också noteras att publiksnittet i Superettan under år 2007 ökade med 345 åskådare per match till 2.450 åskådare.

Det starka publikintresset för Allsvenskan har således ökat ytterligare under år 2007. Eftersom det allsvenska publiksnittet ökade med 9 % men publikintäkterna ökade med 7 % kan man beräkna att den genomsnittliga entréintäkten till de allsvenska matcherna under år 2007 sjönk med 2 %. Eftersom man bör ta hänsyn till eventuella förändringar av säsongskortsinnehavares faktiska besök på arenorna, kan man inte dra slutsatsen att entréavgifterna i genomsnitt minskat.

Intäkter per klubb inklusive finansiella intäkter 2007 & 2006 inklusive & exklusive spelarförsäljningar, mkr.

	År 2007	År 2007	År 2006	År 2006
	Intäkter inkl	Intäkter exkl	Intäkter inkl	Intäkter exkl
	<u>Spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>Spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>
AIK	125,9	103,8	91,7	83,8
IF Elfsborg	123,1	89,8	68,1	67,7
IFK Göteborg	112,4	66,3	70,5	55,7
Helsingborgs IF	112,2	82,7	83,4	79,5
Malmö FF	91,7	80,7	120,7	80,7
Hammarby	85,1	79,3	90,9	76,5
Djurgården	81,3	71,8	102,1	77,8
Kalmar FF	61,7	41,6	39,3	38,0
Halmstads BK	56,3	40,2	40,7	34,6
GAIS	40,2	31,1	34,3	30,3
Örebro	38,0	38,0	Superettan	Superettan
IF Brommapojkarna	35,5	34,5	Superettan	Superettan
Gefle IF	29,8	26,1	21,6	21,6
Trelleborgs FF	22,3	21,7	Superettan	Superettan
BK Häcken	Superettan	Superettan	94,4	84,1
Örgryte IS	Superettan	Superettan	41,2	29,9
Östers IF	Superettan	Superettan	32,2	30,1
* Allsvenskan totalt	1.015,5	807,6	931,1	790,3

Tabell 5

AIK och IF Elfsborg redovisade de högst intäkterna, där AIK:s intäkter exklusive spelarförsäljningar passerade 100 mkr-vallen. Dessa båda klubbars intäkter är båda

nästan sex gånger högre än Trelleborgs FF:s och över fyra gånger högre än nu i Allsvenskan etablerade Gefle IF.
IF Elfsborgs ökade intäkter jämfört med föregående år beror främst av deltagandet i UEFA-cupen.

Vid jämförelsen med år 2006 bör vidare noteras att BK Häckens intäkter år 2006 inkluderar Gothia Cup med 52,8 mkr. Om dessa intäkter exkluderas för BK Häcken uppgick föreningens intäkter år 2006 till 41,6 mkr.

Man kan också konstatera att den tendens till en skiktning inom allsvenskan som fanns redan åren 2003 – 2006 verkar bestå, där de fem klubbarna som redan år 2006 tillhörde ett högre intäktsskikt även år 2007 låg kvar i ett högre intäktsskikt som nu kan anses bestå av sju klubbar med en omsättning exklusive spelarförsäljningar mellan 66,3 mkr och 103,8 mkr.

De nya klubbarna som kan anses tillhöra det högre intäktsskiktet är IFK Göteborg, som ökade sina intäkter exklusive spelarförsäljningar med 10 mkr, och IF Elfsborg som även exklusive UEFA-cupspelet har högre intäkter än IFK Göteborg.

Det bör också noteras att det finns intäkter i Djurgårdens Elitfotboll AB:s moderbolag Djurgårdens IF FF som inte ingår i Djurgårdens redovisade intäkter.

Fem klubbar har intäkter exklusive spelarförsäljningar mellan 34,5 mkr och 41,6 mkr. Gefle IF nådde bara 26,1 mkr i intäkter exklusive spelaromsättning, men är ändå nu en etablerad Allsvensk klubb genom att nu ha spelat tre säsonger i rad i Allsvenskan.

Hur höga intäkter som krävs för att etablera sig på riktigt inom den europeiska klubb fotbollen kan ingen med säkerhet naturligtvis svara på. Under år 2007 har dock de sportsliga positionerna för de svenska klubbarna flyttats fram genom dels att hela fem klubbar deltog i UEFA-cupens omgång 1, men främst genom att IF Elfsborgs och Helsingborgs IF:s därifrån kvalificerade sig för deltagande i UEFA-cupens gruppspel, varifrån Helsingborgs IF lyckades att kvalificerade sig för fortsatt spel i turneringen under år 2008.

För AIK, som hade de högsta intäkterna år 2007, blev dock Hapoel Tel Aviv FC en övermäktigt motståndare i UEFA-cupens första omgång.

Kanske är det trots allt inte bara pengarna som styr vilka klubbar som når de sportsliga framgångarna, utan även andra faktorer som avgör framgångarna ute på planen, även om rejäla intäkter givetvis underlättar om man vill nå sportsliga framgångar givet att allt annat i förutsättningar är lika.

Kännetecknande för klubbarna på den omsättningsmässigt (exklusive spelarförsäljningar) övre halvan är dels att de är från större städer eller regioner, där intäktspotentialen är större, t ex är tre av klubbarna från Stockholm och en från Göteborg, och en från Malmö FF, en från Helsingborg och en från Borås. Dessa klubbar deltar också oftare i UEFA:s klubb tävlingar, och som en följd av detta säljer oftare spelare till den internationella spelarmarknaden.

Man kan således se att en fortsatt tendens till skiktning där några av klubbarna, delvis p. g. a. förutsättningar som ger möjligheter, bygger sin organisation och verksamhet för att regelbundet kunna delta i UEFA:s klubb tävlingar, samtidigt som övriga föreningar är i en annan utvecklingsfas där det mer handlar om att etablera sig som allsvenska föreningar, för att längre fram kunna höja ambitionsnivån ytterligare.

Allsvenska klubbarnas kostnader

De allsvenska klubbarnas kostnader (inklusive- ränte- och andra kapitalkostnader samt exklusive extraordinära kostnader, bokslutsdispositioner och skatt) uppgick år 2007 till 905,1 mkr (2006: 830,9 mkr) vilket var en ökning med 9 %. Kostnaderna ökade således lika mycket procentuellt som intäkterna, som ju ökade med 9 %, se vidare ovan.

Av kostnaderna svarade föreningarnas totala personalkostnader (exklusive övergångsersättningar) under 2007 för drygt hälften med 502,5 mkr (2006: 420,8 mkr). Detta innebär en ökning av personalkostnaderna med 19,4 % jämfört med år 2006. Före elitlicensens införande mellan åren 2000 och 2001 var denna ökning närmare 17 %. Personalkostnadernas ökningstakt har bromsats sedan elitlicensens införande och var under åren 2002 – 2005 mellan 1 % och 3 %, för att åter börja öka med 6 % år 2005, hela 13 % år 2006 och nu 19 % år 2007.

Förklaringen till denna personalkostandsökning är främst det nya TV-avtalet år 2006 som skapade ökade resurser för klubbarna, vilket i den tjänsteproducerande verksamhet inom underhållningsbranschen som den allsvenska fotbollen kan sägas vara, har prioriterats att användas till ökade personalkostnader.

Kostnadsjämförelse mellan 2007 och 2006, mkr

	<u>2007</u>	<u>Andel</u>	<u>2006</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring %</u>	<u>Förändring mkr</u>
Match- & träning	124,9	14 %	112,4	14 %	+ 11 %	+ 12,5
Personalkostnader	502,5	55 %	420,8	50 %	+ 19 %	+ 81,7
Administration och lokaler	55,9	6 %	51,0	6 %	+ 10 %	+ 4,9
Reklam & sponsring	66,7	7 %	74,4	9 %	- 10 %	- 7,7
UEFA-cup & kval Champ League	17,6	2 %	1,6	0 %		+ 16,0
Gothia Cup	0,0	0 %	40,0	5 %		- 40,0
Övriga arrangemang & övrigt	54,8	6 %	40,3	5 %	+ 36 %	+ 14,5
* Summa drift kostnader	822,4		740,5			
Spelarförvärv & -inhyrning	19,1	2 %	36,3	4 %	- 47 %	- 17,2
Avskrivningar spelarförvärv	50,1	5 %	40,4	5 %	+ 24 %	+ 9,7
Övriga avskrivningar	9,0	1 %	8,3	1 %	+ 8 %	+ 0,7
Finansiella kostnader & skatt	4,5	1 %	5,4	1 %	- 17 %	- 0,9
Extraord kostn, boksl.disp	10,7	1 %	5,1	0 %		- 5,6
Champions League	0,0		0,0			
* Totalt	915,8	100 %	836,0	100 %	+ 9 %	+ 79,8

Tabell 6

Av avsnittet ovan angående intäkter framgår att betydande spelarförsäljningar skedde år 2007, liksom under föregående år. Detta skapade såväl behov av att förvärva ersättare som möjligheter att finansiera detta, vilket förklarar de ökade kostnaderna för avskrivningarna spelarförvärv med 9,7 mkr. De direkta kostnaderna för spelarförvärv & inhyrning har dock minskat 17,2 mkr. De balanserade utgifterna för spelarförvärv uppgår per 31 december 2007 till 107,2 mkr, vilket är en ökning med 26,5 mkr jämfört med föregående år, varför man nettomässigt kan kalkylera att 19 mkr av årets ökade intäkter disponerats för ökade utgifter för spelarförvärv.

Hur stor del av de ökade personalkostnaderna som har sitt samband med spelarförvärv, i form av s.k. sign-on-fee till spelare är okänt. Det är dock rimligt att anta, utifrån den i förhållande till utrymmet begränsade ökningen av utgifterna för spelarförvärv, att en stor del av personalkostnadsökningen kan härledas från sign-on-fees till spelare eller liknande uppgörelse.

Extraordinära kostnader och bokslutsdispositioner har under år 2007 ökat, och återfinns i tre klubbar; Örebro (avsättning till periodiseringsfond), IFK Göteborg (nedskrivning spelarvärde) samt Helsingborgs IF (diverse poster).

Spelarlönernas utveckling (exkl. sociala avgifter) de åtta senaste åren framgår av uppställningen nedan.

Ökningen av spelarlöner mellan år 2006 och 2007 kan inte förklaras av att andra klubbar spelade i Allsvenskan år 2007. Spelarlöneökningen för jämförbara klubbar uppgick alltså till 21,6 % år 2007.

Noteras bör att spelarlönerna ökade med hela 19,0 % mellan år 2004 och år 2005, trots att AIK, som hade förhållandevis höga spelarlöner år 2004, spelade i Superettan år 2005. Ökningen av spelarlöner för jämförbara klubbar var således högre än 19,0 % mellan år 2004 och år 2005, och således även något lägre för jämförbara klubbar mellan åren 2005 och 2006.

Spelarlöner följande är i båda tabellerna exklusive sociala avgifter.

Spelarlönernas utveckling, inkl C.L, 2000-2007, mkr

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Spelarlöner	144,5	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3	204,4	248,6
Drift exkl räntor o spel.förv	492,9	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3	708,8	831,4
Ökning spelarlöner	5,9%	1,7%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%	9,7%	21,6%
Spelarlönens andel av drift	29,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1%	31,2%	28,8%	29,9%

Tabell 7

Notera att i driftskostnaderna ingår ej räntekostnader, skatt, kostnader för spelarförvärv, avskrivningar spelarförvärv, kostnader för Gothia Cup samt extraordinära kostnader.

Notera också att det i spelarlönerna ingår s.k. sign-on-fees till spelare, vilka ibland utbetalas i samband med att spelare tecknar kontrakt.

Under de senaste sju åren har spelarlönerna exkl sociala avgifter inklusive C.L ökat med 72 %. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har mellan år 2000 och år 2007 pendlat mellan 25,6 % (som lägst år 2001) och 31,2 % (som högst år 2005). Införande år av Elitlicensen torde här ha haft en stor betydelse för att lönekostnadsutvecklingen kunde dämpas i början av 2000-talet.

Under senare år har den positiva intäktsutvecklingen, främst tack vare TV-avtal och spelarförsäljningar skapat utrymme att öka spelarlönerna. Jfr resonemang ovan.

Det är rimligt att anta att en normalklubb har en viss del av kostnaderna som är fasta och som inte påverkas så mycket av om intäkterna ökar, vilket innebär att

intäktsökningar kan skapa ett större utrymme för spelarlöner, vilket i sin tur kan öka spelarlönernas andel av driftkostnaderna utan att det behöver vara något onaturligt och dramatiskt.

Spelarlönernas utveckling, exkl C.L, 2000-2007, mkr

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Spelarlöner exkl C.L.	134,9	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3	204,4	248,6
Drift ex räntor, spel.förv & C.L	475,7	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3	708,8	831,4
Ökning spelarlöner exkl C.L	11,1%	9,0%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%	9,7%	21,6%
Spelarlönandel av drift ex C.L	28,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1%	31,2%	28,8%	29,9%

Tabell 8

Under de senaste sju åren har inget svenskt lag deltagit i Champions League. Låt oss hoppas att årets svenska deltagare gör att det även vid nästa års utgåva av Analys av allsvenska klubbarnas ekonomi kommer att finnas två tabeller, en exklusive och en inklusive Champions League.

Av ökning år 2001 med 9,0 % beror 6,9 %-enheter av att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Allsvenskan år 2001 och i Superettan år 2000.

Av ökning år 2006 med 9,7 % beror 2,1 %-enheter av att andra klubbar spelade i Allsvenskan år 2006 jämfört med år 2005, bl. a. AIK.

Ökningen åren 2005-2007, kan möjligen för det första året 2005 förklaras av att klubbarna hade förväntningar på ett nytt och bättre TV-avtal år 2006, vilket man började diskontera redan år 2005 för att försöka förbättra sin sportsliga position före det att konkurrenterna började förstärka sina spelartrupper. Under åren 2006 och 2007 har sedan kostnadsökningen fortsatt, varvid netto från spelaromsättning även bidraget för att skapa resurser för finansiering.

Den genomsnittliga beräknade spelarlönen uppgick till 61.656 kr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 24 spelare i snitt per allsvensk spelartrupp (2006: 55.303 kr vid antaget 22 spelare).

Observera att s.k. sign-on-fees till spelare ingår i denna kalkyl.

Kostnader per klubb 2007 och 2006 inkl & exkl spelarförv, mkr.

	År 2007	År 2007	År 2006	År 2006
	Kostnader inkl	Kostnader exkl	Kostnader inkl	Kostnader exkl
	<u>Spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>
AIK	111,8	104,0	75,6	69,5
Helsingborgs IF	109,3	101,7	75,9	66,4
IF Elfsborg	98,6	91,6	61,2	58,4
Malmö FF	92,1	78,7	82,9	70,0
IFK Göteborg	91,9	84,1	69,7	63,8
Hammarby	88,4	83,0	86,9	82,0
Djurgården	73,2	69,2	96,5	84,8
Halmstads BK	52,1	49,7	42,8	41,0
Kalmar FF	38,5	36,7	35,0	32,6
GAIS	37,6	29,3	30,3	25,7
Örebro	35,6	34,5	Superettan	Superettan
IF Brommapojkarna	35,0	34,2	Superettan	Superettan
Gefle IF	28,3	27,6	21,3	19,8
Trelleborgs FF	23,4	22,3	Superettan	Superettan
BK Häcken	Superettan	Superettan	88,7	78,9
Örgryte IS	Superettan	Superettan	40,0	39,2
Östers IF	Superettan	Superettan	29,2	27,2
* Allsvenskan totalt	915,8	846,6	836,0	759,3

Tabell 9

Det bör noteras att det finns kostnader i Djurgårdens Elitfotboll AB:s moderbolag Djurgårdens IF FF som inte ingår i Djurgårdens redovisade kostnader.

Notera också att i BK Häckens kostnader år 2006 ingår 40,0 mkr som avser Gothia Cup. Justerat för dessa kostnader var BK Häckens kostnader år 2006 endast 48,7 mkr.

IF Brommapojkarna lyckades inte behålla sin allsvenska plats inför år 2008. Trelleborgs FF klarade sin allsvenska plats 2008 tack vare att serien utökades till 16 lag år 2008. Om serien inte hade utökats år 2008 hade Örebro fått kvalspela.

Noteras bör också att Gefle IF nu är en etablerad allsvensk klubb, trots låga kostnader.

Genom att Allsvenskan under senare år haft en tendens att skiktas i klubbar utifrån deras intäkter, och därmed deras kostnadsmöjligheter, så verkar situationen uppstått att det är sportsligt ganska jämnt i det lägre skiktet. Det går därför inte att dra några säkra slutsatser angående hur stora kostnader man bör ha råd med för att klara sig kvar i Allsvenskan.

Lysande undantag från regeln om den intäktsmässiga skiktningen, och därmed även den kostnadsmässiga skiktningen, utgör dock Kalmar FF som med sina 38,5 mkr i kostnader inklusive spelarförvärv nådde en andraplats i Allsvenskan. År 2006 nådde man en femteplats med 35 mkr i kostnader och år 2005 nådde man en 3:e plats med 32,6 mkr kostnader. Det förefaller alltså inte som att det varit sportsliga tillfälligheter som varit förklaringen till att Kalmar FF presterat väsentligt mer än andra klubbar med jämförbara resurser. Förklaringen kan vara att man hittat bra arbetssätt inom klubben, och som ofta i tjänsteproducerande verksamhet, individerna i klubben.

Spelartransfers

De allsvenska klubbarnas spelarförsäljningar uppgick år 2007 till 200,5 mkr (2006: 137,1 mkr).

Av de allsvenska klubbarnas totala spelarförsäljningar svarade år 2007 IFK Göteborg för 45,9 mkr, IF Elfsborg för 32,6 mkr, Helsingborgs IF för 24,0 mkr, AIK för 22,1 mkr, Kalmar FF för 20,1 mkr, Halmstads BK för 16,0 mkr samt Malmö FF för 10,8 mkr.

Under år 2007 har antalet allsvenska klubbar som balanserar sina utgifter för spelarköp åter minskat till elva från att varit tolv år 2006, tio under år 2005 och tolv under år 2004.

De totala spelarköpen 2007 uppgick brutto till 101,7 mkr (2006: 98,1 mkr), varav 15,3 mkr (2006: 31,5 mkr) kostnadsförts direkt och 86,4 mkr (2006: 66,6 mkr) bokförts i balansräkningen.

De största spelarinvesteringarna hittar man i samma klubbar som ovan svarat för de största spelarförsäljningarna, med undantag av Kalmar FF och Halmstads BK.

Utgifterna för spelarförvärv har under de fyra senaste åren åter ökat, efter att dessförinnan under flera år ha minskat. Utgiftsökningen beror förstås av att inkomsterna från försäljningar ökat, som ju delvis finansierar förvärven.

Under de senaste sju åren har ingen Allsvenska förening spelat i Champions League, vilket inneburit att det under dessa år inte kommit in investeringskapital den vägen.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv 1999-2007, mkr

Observera endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrning.

	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Spelarförsäljningar	86,7	95,4	166,1	54,7	64,2	61,2	133,8	137,1	200,5
Varav till utländska klubbar			126,0	46,0	38,0	40,0	82,0	95,0	166,5
Spelarförv, dir kostn.förda	36,6	17,1	21,7	7,6	15,2	17,0	31,0	31,5	15,3
Spelarförv, balanserade	26,9	93,3	38,4	40,4	29,1	51,9	51,9	66,6	86,4
Varav förv. från utl. klubbar			18,0	24,0	15,0	41,0	55,0	76,0	55,2

Tabell 10

De allsvenska klubbarna har således utvecklats till att bli en nettoexportör av spelare. Under år 2007 uppgick nettoexportvärdet till 111,3 mkr, vilket kan jämföras med det samlade ekonomiska resultatet för de allsvenska klubbarna, + 99,7 mkr.

Var och en inser vad detta ökade utlandsberoende innebär för risker för Allsvenskan som helhet, då intäkterna ofta är hänförliga till enstaka stora försäljningar.

I synnerhet om reglerna för bestämning av ersättningarnas storlek skulle försämra dessa.

Balanserat värde externa spelarförvärv 1999-2007, mkr

Det totala balanserade värdet i de allsvenska klubbarnas 2007 uppgick till 107,2 mkr. De klubbar som inte balanserar spelarvärden är IF Brommapojkarna, Djurgården och Örebro. I viss mån kan man misstänka att det i förhållande till de övriga klubbarna kan finnas dolda värden i dessa klubbar.

	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Bokfört spelarkapital	33,1	82,1	65,5	65,6	45,8	47,6	54,5	80,7	107,2
Antal fören. som bal. utg.	7	12	12	12	13	12	10	12	11

Tabell 11

Genomgående värderas, i de fall spelarvärden tas upp i balansräkningen, spelarna till anskaffningsvärde som skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelarvärden som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv där den förvärvade spelarrättigheten bokförs som immateriell anläggningstillgång. Det är alltså inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Observera för övrigt Årsredovisningslagens 4 Kapitel 6 §, som innebär att ideella föreningar ej kan skriva upp anläggningstillgångars värde. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Klubbar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde 2007, mkr</u>	<u>Balanserat värde 2006, mkr</u>
Malmö FF	27,7	28,8
IF Elfsborg	19,1	10,1
IFK Göteborg	14,6	5,5
AIK	13,7	11,6
Helsingborgs IF	13,5	5,9
Hammarby	7,3	8,3
GAIS	5,3	2,0
Kalmar FF	2,2	2,5
Halmstads BK	2,0	1,5
Trelleborgs FF	1,6	Superettan
Gefle IF	0,2	0,6
Örgryte IS	Superettan	2,1
Östers IF	Superettan	1,8
* Totalt	107,2	80,7

Tabell 12

Allsvenska klubbarnas egna kapital, soliditet och likviditet

De allsvenska klubbarna redovisade den sista december 2007 ett samlat eget kapital uppgående till 283,3 mkr (2006: 194,5 mkr)

Detta motsvarade en soliditet uppgående till 36 % (2006: 29 %).

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Eget kapital, mkr	101,5	137,0	89,1	60,4	95,7	116,2	194,5	283,3
Soliditet	29 %	36 %	24 %	17 %	24 %	22 %	29 %	36 %
Antal klubbar med pos eller noll EK	9	12	11	11	14	13	14	14

Tabell 13

Av det egna kapitalet år 2007 stod Malmö FF för 104,2 mkr, IF Elfsborg för 38,4 mkr, AIK för 32,9 mkr, Kalmar FF för 31,5 mkr och IFK Göteborg för 25,5 mkr.

Helsingborgs IF-koncernen redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 8,5 mkr, men beroende på de åtaganden som finns att återbetala erhållna kapitaltillskott när det finns ett positivt eget kapital, så har Helsingborgs IF-koncernens egna kapital i denna analys korrigerats till noll, i enlighet med SvFF:s Licensnämnds beslut. Kvar att återbetala är för övrigt nu endast 10,5 mkr.

Om man skulle justera det egna kapitalet och balansomslutningen för de balanserade spelarvärdena, för att få jämförbarhet med andra företag inom underhållnings- och tjänsteproducerande branscher, skulle soliditeten uppgå till 23 %. Detta är en förhållandevis låg soliditet, om man jämför med noterade bolag inom dessa branscher.

	Eget kapital, mkr	Totalt kapital, mkr	Soliditet	Elitlicenskonsekvens
Malmö FF	+ 104,2	130,2	80 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
IF Elfsborg	+ 38,4	187,0	21 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
AIK	+ 32,9	106,8	31 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Kalmar FF	+ 31,5	37,7	84 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
IFK Göteborg	+ 25,5	73,6	35 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Djurgården 1)	+13,7	32,8	42 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Halmstads BK	+ 11,4	37,7	30 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Hammarby	+ 8,7	56,4	15 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
GAIS	+ 5,8	16,1	36 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Gefle IF	+ 5,4	12,3	44 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Örebro 1)	+ 3,6	17,7	29 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
IF Brommapojkarna 1)	+ 2,2	4,5	48 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Trelleborgs FF	+ 0,0	4,7	1 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
Helsingborgs IF	0,0	59,9	0 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2009
* Totalt	+ 283,3	777,4	36 %	

1) Balanserar ej spelarvärden

Tabell 14

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2007 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2009.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Första gången detta skedde var således avseende 2001 års bokslut hur man under år 2002 skulle uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8. Om även detta visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapsmötet i december 2008, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2007.

Följer klubben en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong. Vid första tillfället avseende årsbokslutet år 2002, då positivt eller noll i eget kapital gav licens för säsongen 2004.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober. Om detta periodiserade bokslut visar negativt eget kapital och särskilda skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapsmötet i december 2008, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2007.

Ett ytterligare krav för elitlicens är att det per den 31 augusti inte får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsklubb som inte kan kvittas mot fordringar.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum ska licens för nästkommande år inte beviljas.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Se vidare Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se under dokumentbank och under ekonomi.

Allsvenska klubbarnas egna kapital och redovisade resultat 2007, mkr

	<u>Eget kapital</u>	<u>Resultat</u>
Malmö FF	+ 104,2	- 0,4
IF Elfsborg	+ 38,4	+ 24,5
AIK	+ 32,9	+ 14,2
Kalmar FF	+ 31,5	+ 23,2
IFK Göteborg	+ 25,5	+ 20,5
Djurgården	1) + 13,7	+ 8,0
Halmstads BK	+ 11,4	+ 4,2
Hammarby	+ 8,7	- 3,3
GAIS	+ 5,8	+ 2,6
Gefle IF	+ 5,4	+ 1,6
Örebro	1) + 3,6	+ 2,4
IF Brommapojkarna	1) + 2,2	+ 0,4
Trelleborgs FF	+ 0,0	- 1,2
Helsingborgs IF	0,0	+ 3,0
* Totalt	+ 283,3	+ 99,7

1) Balanserar ej spelarvärden

Tabell 15

Slutsatser av ovanstående kan bl. a. vara att ekonomierna i de Allsvenska klubbarna aldrig varit så god som den nu är. Ingen klubb redovisar negativt eget kapital den 31 december 2007.

Tre klubbar redovisade dock negativt resultat år 2007; Hammarby, Trelleborgs FF och Malmö FF.

Halmstads BK som redovisat underskott - 3,8 mkr år 2005 och - 2,1 mkr år 2006, redovisar år 2007 överskott + 4,2 mkr. Detta överskott beror dock helt på positivt resultat från spelaromsättning +13,7 mkr, driftsresultatet var negativt - 9,8 mkr.

Noteras bör att Hammarby och Trelleborgs FF under året erhållit kapitaltillskott, vilket inte är beaktat i resultatet men i det egna kapitalet.

Om man blickar tillbaka ett antal år så har antalet förutsägbara problemklubbar mer eller mindre eliminerats helt, vilket elitlicensens i sig sannolikt bidragit till.

Nämnas kan i sammanhanget också att de till allsvenskan 2008 nyuppflyttade IFK Norrköping, Ljungskile SK och GIF Sundsvall samtliga redovisade positivt eget kapital i årsredovisningarna 2007.

Allsvenska klubbarnas likviditet 2007

En nyhet i årets rapport angående allsvenska klubbarnas ekonomi är klubbarnas likviditet per den 31 december.

De allsvenska klubbarna redovisade den sista december 2007 ett samlat kapital i kassa, bank och kortfristiga placeringar, uppgående till 173,1 mkr.

Den totala balanslikviditeten (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder) uppgick vid samma tillfälle till 1,4. En gammal tumregel säger att detta nyckeltal bör vara minst 1,0.

	<u>Balanslikviditet</u>	<u>Kassa,bank kortfr plac, mkr</u>
Kalmar FF	5,6	28,4
Malmö FF	3,1	39,1
Halmstads BK	2,2	7,1
IF Brommapojkarna	1,9	1,7
Djurgården	1,6	16,0
Gefle IF	1,5	4,9
IF Elfsborg	1,4	19,2
IFK Göteborg	1,3	18,2
AIK	1,3	17,0
Örebro	1,3	5,2
Hammarby	0,9	10,7
GAIS	0,7	0,8
Trelleborgs FF	0,7	0,4
Helsingborgs IF	0,6	4,4
* Totalt	1,4	173,1

Tabell 16

Kalmar FF har den högsta balanslikviditeten, och de näst mest likvida medel (inkl kortfristiga placeringar). Malmö FF har de mesta likvida medlen, och den näst högsta balanslikviditeten. Dessa klubbar står i viss särklass före de övriga.

Klubbar där man kan förmoda att likviditetsfrågan under de första månaderna 2008 haft hög prioritet kan tänkas vara t.ex. GAIS och Trelleborgs FF.

Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition

Jämför kostnaderna per klubb tidigare i denna rapport, varvid här avses totala kostnader inklusive spelarförvärv.

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
AIK	1	5
Helsingborgs IF	2	8
IF Elfsborg	3	4
Malmö FF	4	9
IFK Göteborg	5	1
Hammarby	6	6
Djurgården	7	3
Halmstads BK	8	7
Kalmar FF	9	2
GAIS	10	11
IF Brommapojkarna	11	14
Örebro	12	12
Gefle IF	13	10
Trelleborgs FF	14	13

Tabell 17

Slutsatsen av ovanstående är att det för detta år råder ett klart samband mellan rangordning utifrån årets kostnader och årets tabellposition för Hammarby och Örebro.

I övrigt är sambanden inte lika tydliga, men alla fem klubbar med de lägsta kostnaderna placerade sig på de fem sista platserna i den allsvenska serien.

I avsnittet om de allsvenska klubbarnas kostnader kunde konstateras att en skiktning skett där sju klubbar drev verksamheten på en högre kostandsnivå än de övriga. Under år 2007 har detta i fem av fallen inneburit att klubbarna också tillhört de som placerat sig på de sju högsta platserna i den allsvenska serien. Det är lätt att förstå om man i Malmö FF och Helsingborgs IF inte är nöjda med den allsvenska säsongen 2007.

Desto nöjdare är man säkert i Kalmar FF, som även detta år utmärker sig med en tabellposition som är väsentligt högre än kostnadsrankingens position, och förstås i de svenska mästarna IFK Göteborg, som hade kostnadsrankingens femma.

En förklaring till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellpositionen kan dels vara det ideella arbetet från såväl ledare och andra funktionärer som kan vara betydande, dels det faktum att det faktiskt är ute på planen som spelet om poängerna avgörs, och där är det mycket som skall stämma för att vinna en match. Pengarna är inte allt, och det är ju just det som gör fotbollen så intressant.

Bolagiseringstrender

Under de senaste åren har utvecklingen gått mot en högre grad av bolagisering av delar av verksamheter, och i vissa fall hela verksamheten.

Syftet med bolagiseringarna kan vara olika. Det vanligast förekommande syftet torde vara att genom bolagisering i en eller annan form få ett riskkapital tillgängligt för att kunna utveckla verksamheten. Detta kan vanligen ske i form av riskkapitalbolag som fungerar som finansieringsbolag vid föreningarnas finansiering av spelarförvärv.

Andra bolagiseringsmodeller finns dock. IFK Göteborg har ett marknadsbolag, IFK Göteborg Promotion AB, som bedriver reklam- och marknadsaktiviteter knutna till föreningen, samt Helsingborgs IF har ett marknadsbolag HIF Service AB, som bedriver försäljning av reklam, souvenirer och andra marknadsaktiviteter kopplat till föreningen.

Ett sätt att bolagisera är att elitfotbollsverksamheten i sin helhet läggs i bolagsform, i ett s k IdrottsAB. Exempel på detta är i denna rapport AIK Fotboll AB, Djurgårdens Elitfotboll AB, Hammarby Fotboll AB och ÖSK Elitfotboll AB, vilka även är de allsvenska klubbar som år 2008 drivs i bolagsform .

För övrigt kan nämnas att i Superettan 2008 finns Enköpings Fotboll AB, Sirius Fotboll AB, Väsby United AB och Örgryte Fotboll AB samt i Damallsvenskan Bälinge Fotboll AB och AIK Fotboll AB (samma bolag som i Allsvenskan).

Dessutom finns exempel på andra typer av bolag som är kopplade till de allsvenska föreningarna. Detta kan t ex vara bolag som äger en arena, såsom IF Elfsborg som äger Borås Arena AB, eller bolag som bedriver souvenirförsäljning, såsom Hammarby Fotboll Merchandise AB.

Observera att denna förteckning inte gör anspråk på att vara fullständig.

Gemensamt för föreningarna som placerade sig på den högre upp i Allsvenskan år 2007 är att de oftare än föreningarna som placerade sig på den nedre i serien hade etablerat någon form av samverkan med bolag. Ettan IFK Göteborg genom sitt ovan nämnda marknadsbolag IFK Göteborg Promotion AB, tvåan Kalmar FF under senare delen av år 2005 bildade ett dotterbolag Kalmar Arena AB, som dock först år 2007 började bedriva viss verksamhet, trean Djurgårdens Elitfotboll AB (som är ett IdrottsAB), fyran IF Elfsborg genom arenabolaget Borås Arena AB, femman AIK Fotboll AB (som är ett IdrottsAB), sexan Hammarby Fotboll AB (som är ett Idrotts AB), åttan Helsingborgs IF genom sitt ovan nämnda marknadsbolag HIF Service AB, samt nian Malmö FF genom MFF Event AB och intressebolaget Fotbollsstadion i Malmö Fastighets AB.

Det verkar nu vara ett naturligt inslag i många föreningar att man söker efter former för samverkan mellan ideell förening och bolag. Med ovanstående som bakgrund kan man nog påstå att bolagisering av verksamheten, helt eller delvis, kan öka förutsättningarna att nå bra sportsliga framgångar på Allsvensk nivå. Men som sagts tidigare i samband med jämförelserna mellan klubbarnas kostnader och tabellposition, det är på planen matcherna avgörs. Se på t.ex. Kalmar, som ju hittills inte haft någon bolagiserad verksamhet av omfattning.

Översiktlig internationell jämförelse år 2006

UEFA har sedan säsongen 2004/2005 ett licenssystem för att få delta i UEFA:s klubb tävlingar. Kriterierna i detta licenssystem omfattar, förutom finansiella kriterier, sportsliga kriterier (ungdomsverksamhet, medicinsk undersökningar av spelare m m), anläggningskriterier (matcharena och träningsförhållanden), personal & administrationskriterier (att vissa nyckelbefattningshavare finns och att dessa har viss angiven kompetens m m) samt juridiska (diverse juridiska bekräftelser och organisationsuppgifter om licenssökande). Licenskriterierna ställer omfattande kvalitetskrav på klubbarna, som om de uppfylls höjer kvalitén i deras verksamhet.

I samband med den licensprövning samlar UEFA också in viss information från alla nationsförbund, bl.a. Svenska Fotbollförbundet, för att med detta som underlag få en överblick över ekonomin i Europas toppfotboll, och skapa förutsättningar för viss benchmarking, vilket ger möjligheter att hitta ligor och klubbar att studera som verkar under likartade förutsättningar.

UEFA har avseende år 2006 gett ut en rapport, "The European Club Footballing landscape", ur vilken man kan göra vissa jämförelser mellan Allsvenskan och andra Europeiska ligor som verkar under likartade förutsättningar. Rapporten bygger på uppgifter från 618 klubbar från 47 ligor.

Intäkter per klubb år 2006

Som intäkter definieras samtliga intäkter förutom intäkter från spelaromsättning. Dessa ser för de förstadivisioner som har intäkter mest närliggande Allsvenskans intäkter ut enligt följande.

	<u>Intäkter/klubb, MEuro</u>	<u>UEFA-Ranking 2007</u>
Portugal	12,5	6
Österrike	12,3	22
Grekland	10,7	15
Danmark	8,8	21
Schweiz	8,0	17
Norge	8,0	18
Sverige	6,3	28
Israel	4,5	19
Kroatien	4,4	19

1) Inklusivt spelartransfers

Tabell 18

Man bör dock vid denna jämförelse notera att det i vissa ligor, t.ex. i Portugal är ett fåtal storklubbar som står för en stor del av intäkterna. Det är dessa klubbar som sen deltar i UEFA:s klubb tävlingar och där skapar den goda positionen på UEFA-rankingen. I andra ligor är intäkterna mer jämnt fördelade mellan klubbarna. Levnadsomkostnaderna är också olika mellan olika länder, t.ex. är de lägre i Kroatien än i Schweiz, vilket inte gör omräkningen till Euro rättvisande i alla fall. En slutsats skulle annars kunna vara att de svenska klubbarna inte helt saknar förutsättningar på intäktssidan att nå en högre UEFA-ranking.

Personalkostnader per klubb 2006

Som personalkostnader definieras samtliga personalkostnader samt kostnader för spelarförvärv, såväl direkt kostnadsförda som årets avskrivningar på balanserade utgifter för spelarförvärv.

Dessa ser för de förstadivisioner som har intäkter mest närliggande Allsvenskans intäkter ut enligt följande.

	<u>Intäkter/klubb, MEuro</u>	<u>Pers.kostn/intäkter</u>	<u>UEFA-ranking 2007</u>
Portugal	12,5	58 %	6
Österrike	12,3	67 %	22
Grekland	10,7	29 %	15
Danmark 1)	8,8	68 %	21
Schweiz	8,0	63 %	17
Norge	8,0	59 %	18
Sverige	6,3	53 %	28
Israel	4,5	49 %	19
Kroatien	4,4	38 %	19

1) Inklusive spelartransfers

Tabell 19

Även här påverkar klubbstrukturen inom ligorna jämförelsen, se resonemanget ovan.

Notabelt är de grekiska klubbarnas låga personalkostnader i förhållande till intäkter, vilket antingen kan möjligen vara ett rapporteringsfel, eller annars ger grund för frågeställningarna hur det kan vara möjligt och hur pengarna används i övrigt i de grekiska klubbarna.

Noteras bör även att om Danmark hade rapporterat samma intäkter som de övriga, d v s exklusive spelartransfers, skulle deras personalkostnaders andel av intäkterna varit högre. Det förefaller därför som att de danska klubbarna satsar en större del på personalkostnader än de svenska. Om man därutöver lägger till att skattevillkoren för utländska spelare är mer gynnsamma i Danmark än i Sverige, så är det inte svårt att förstå varför många svenska spelare väljer att spela fotboll i den danska SAS-ligan.

En slutsats skulle annars kunna vara att de svenska klubbarna inte avviker något dramatiskt från de övriga. Det är helt naturligt att ligorna som har högre intäkter än Allsvenskan också har en högre andel personalkostnaderna, då det finns en viss del fasta kostnader som inte påverkas av ökad intäktsvolym, och de skapade marginalintäkter ofta därför kan disponeras för att höja kvaliteten i den verksamhet som kan sägas vara inom underhållningsbranschen. Allmänt inom denna bransch är det artisterna och människorna och organisationen kring dem som har avgörande betydelse för om framgång skall uppnås eller inte. Det är därför naturligt att de möjligheter som de ökade intäkterna skapar att anlita bättre artister tas tillvara.

Sammanfattning

De samlade ekonomiska resultat för de allsvenska klubbarna var år 2007 det bästa någonsin.

Resultatet för de allsvenska klubbarna uppgick år 2007 till + 99,7 mkr inklusive finansiella poster (2006: + 95,4 mkr).

Klubbarnas samlade resultat från verksamhet, exklusive spelaromsättning, under år 2007 var ett underskott – 39,0 mkr (2006: + 31,3 mkr), vilket är en försämring med 70,3 mkr jämfört med år 2006.

IF Elfsborg redovisade det största överskottet år 2007, + 24,5 mkr, följt av Kalmar FF med + 23,2 mkr och IFK Göteborg + 20,5 mkr.

Endast Malmö FF, Trelleborgs FF och Hammarby Halmstads BK redovisade underskott, - 0,4 mkr, respektive – 1,2 mkr och – 3,3 mkr.

Under år 2007 passerade de allsvenska klubbarna den s.k. miljardvallen. De totala intäkterna för de allsvenska klubbarna ökade år 2007 med 9 %, eller 84,4 mkr, jämfört föregående år, och uppgick år 2007 till 1.015,5 mkr.

Den genomsnittliga intäkten per klubb uppgick till 72,5 mkr (2006: 66,5 mkr), spridningen mellan klubbarna är dock stor, från Trelleborgs FF:s 22,3 mkr till AIK:s 125,9 mkr.

De totala kostnaderna för klubbarna ökade med 9 %, eller 79,8 mkr jämfört med föregående år, och uppgick år 2007 till 915,8 mkr.

Den genomsnittliga kostnaden per klubb uppgick till 65,4 mkr (2006: 59,7 mkr). Även här var spridningen stor, från Trelleborgs FF:s 23,4 mkr till AIK:s 111,8 mkr.

Den genomsnittliga spelarlönen uppgick till 61.656 kr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 24 spelare i snitt per allsvensk spelartrupp (2006: 55.303 kr vid antaget 22 spelare i snitt).

Under år 2007 skedde ett trendbrott varvid den anpassning som under senare år skett i de allsvenska klubbarna med syfte att minska sårbarheten och inte vara lika beroende av internationella spelarförsäljningar och/eller deltagande i UEFA:s klubb tävlingar inte fortsatt. Beroendet av spelarförsäljningar till utlandet har under år 2007 ökat. Detta är en riskabel väg, i synnerhet om ersättningarna för sådana spelarövergångar skulle försämrats.

Finansiellt redovisade föreningarna i Allsvenskan ett samlat eget kapital uppgående till + 283,3 mkr för 2007 (2006: + 194,5 mkr). Den främsta förklaringen till denna förbättring är de resultat som redovisats ovan.

De allsvenska klubbarnas soliditet uppgick 31 december 2007 till 36 % (2006: 29 %).

Malmö FF som de senaste åren varit Sveriges rikaste förening är det fortfarande, och har nu ett eget kapital som uppgår till + 104,2 mkr.

Samtliga Allsvenska klubbar redovisade positivt eller noll i eget kapital.

Om man skulle justera det egna kapitalet och balansomslutningen för de balanserade spelarvärdena, för att få jämförbarhet med andra företag inom underhållnings- och tjänsteproducerande branscher, skulle soliditeten uppgå till 23 %. Detta är en förhållandevis låg soliditet, om man jämför med noterade bolag inom dessa branscher. Man kan nog därför fortfarande, trots de senaste årens stora förbättringar, göra bedömningen att de flesta klubbarna fortfarande är underkapitaliserade.

Den totala balanslikviditeten (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder) uppgick vid samma tillfälle till 1,4. Spridningen är dock stor, mellan Kalmar FF:s 5,6 till Helsingborgs IF:s 0,6. En gammal tumregel säger att detta nyckeltal bör vara minst 1,0.

Inslagen av bolagiseringar i olika former tenderar fortsatt att öka, där det förekommer såväl bolagiseringar av hela elitverksamheter, såsom i s k Idrotts AB, som bolagisering av delar av verksamheter. Syftet med dessa bolagiseringar kan vara att både stärka balansräkningarna och renodla verksamheterna, men även att hitta samverkansformer mellan den ideella föreningen och bolag så att olika intressenter kan tillvaratas optimalt. I 2007 års Allsvenska deltog fyra s k Idrotts AB; AIK Fotboll AB, Djurgårdens Elitfotboll AB, Hammarby Fotboll AB samt ÖSK Elitfotboll AB. Dessa kommer även år 2008 spela i Allsvenskan.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters och medlemmar ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Allsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

Klubbar som har råd med högre kostnader också har en betydligt större chans att nå högre i tabellposition. Det lysande undantaget från detta är Kalmar FF, som även år 2007 nått betydligt högre i tabellposition än om man rangordnar efter kostnader.

Avslutningsvis kan sägas att ordet ekonomi ju per definition är förmågan att kunna hushålla med resurser, varför det därför säkert finns anledning för fler klubbar att ta lärdom av arbetssätten i de klubbar med tabellplaceringar som är högre än vad deras rangordning utifrån kostnader är. I synnerhet i de fall det upprepas under flera år.

*Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström*